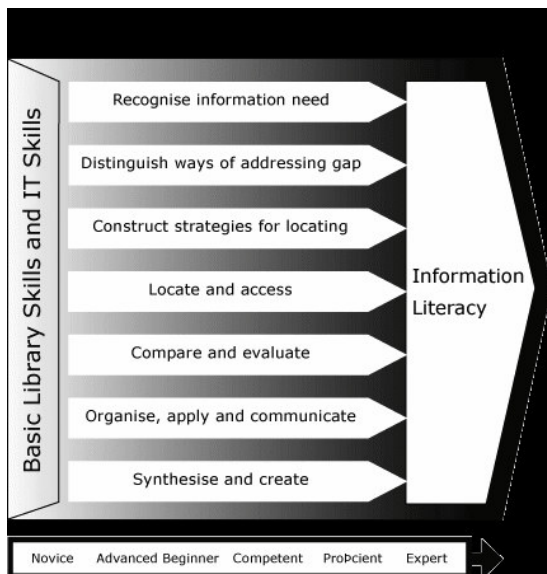

Betere wetenschappelijke producten van je student: maak je studenten informatievaardig!

Googelen jouw studenten hun hele onderzoeksvraag op zoek naar bronnen? Wil jij zorgen dat je studenten relevante bronnen gebruiken en niet een obscure website in hun essay? Dat ze niet klakkeloos een passage uit een ander artikel overschrijven of vergeten een referentielijst toe te voegen? Op de juiste manier informatievaardigen aanleren aan de studenten kan jou en je studenten helpen.

Wat zijn informatievaardigheden?

Figuur-1: SCONUL seven pillars model voor informatievaardigheden (1)

Informatievaardigheden zijn de kennis, vaardigheden en houding die nodig zijn om op de juiste wijze (relevante) informatie te vinden, selecteren, evalueren, organiseren, verwerken, gebruiken en publiceren (1–4). Informatievaardigheden worden ook wel informatiegeletterdheid of information literacy genoemd (5).

Binnen de academische wereld verstaan we onder informatie vaak wetenschappelijke literatuur of data. Maar ook informatie uit bijvoorbeeld krantenartikelen, twitterberichten, of kunst kunnen relevante bronnen zijn. Informatievaardigheden zijn daarmee een paraplu waaronder andere vaardigheden vallen zoals mediawijsheid, digital literacy en data literacy (1,4).

Information literacy

Why?

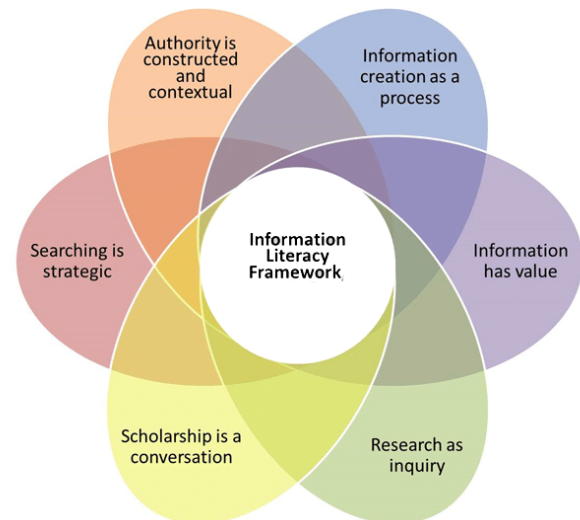
How?

Waarom?

1. Beter onderzoekers en onderzoeksproducten

Informatievaardigheden zijn een essentieel onderdeel van de vaardigheden en houding van een competente onderzoeker (6). De basis van informatievaardigheden bestaat uit een reeks concepten (zie figuur 2) die een opening biedt naar het vergaren van meer kennis en kunde binnen je eigen discipline (2,4). Daarnaast geven deze concepten je ook een goed overzicht van je eigen positie in het academische informatielandschap als gebruiker en maker van informatie. Bijvoorbeeld door begrip van het concept scholarship is a conversation word je bewust van de verschillen in toegang tot bepaalde bronnen, waarom plagiaat niet gewenst is, open science of wetenschappelijke integriteit. Studenten overschatten vaak hun informatievaardigheden(7), maar met de juiste informatievaardigheden leveren studenten onderzoeksproducten op van een hogere kwaliteit (8–10).

Figuur 2: Threshold concepts die de basis vormen van het ACRL framework voor information literacy (4) bieden een opening naar meer kennis en kunde binnen je eigen discipline

2. Transferable skills: een leven lang leren

Naast opgedane kennis (cognitief), vaardigheden (gedragmatig) en houding (affectief) over hoe je informatie kan vinden en gebruiken, vragen informatievaardigheden om ontwikkelingen op metacognitief vlak (reflectie op eigen denken)(11). Deze ontwikkeling van o.a. een kritische houding maakt het mogelijk dat studenten weten hoe en waarom ze zichzelf kunnen blijven ontwikkelen als lifelong learners (10,11). Deze transferable skill set zorgt dat ze opgedane kennis en vaardigheden toepassen bij het aanleren van nieuwe concepten in andere disciplines (2,11,12). Bovendien kunnen ze ook in hun verdere professionele loopbaan of persoonlijke leven profiteren van deze vaardigheden om grip te krijgen op het continue veranderende informatielandschap.

Hoe?

1. Koppeling tussen vaardigheden en inhoud: integratie in het curriculum

Informatievaardigheden krijgen pas echt relevantie in een context binnen je eigen discipline. Zorg ervoor dat informatievaardigheden aan bod komen wanneer de student ze direct kan toepassen zodat ze gemotiveerd zijn om de vaardigheden aan te leren (2,13–15). Informatievaardigheden komen het beste tot uiting als ze volledig geïntegreerd zijn in het curriculum(16). Denk hierbij in kleine stapjes. Eerste-jaars studenten hoeven in eerste instantie wellicht alleen één specifiek artikel te vinden, terwijl ze aan het einde van het jaar een essay moeten schrijven over een bepaald

onderwerp gebaseerd op meerdere bronnen. Een manier om gemakkelijk informatievaardigheden in je curriculum te verweven is gebruik maken van [blended learning](#) of [flip-the-classroom](#) (15,17) met behulp van de [libguides](#) en [online trainingen](#) van de Universiteitsbibliotheek voor diverse niveaus en doelgroepen.

2. Expliciet maken van het proces en reflectie op het proces

Het opdoen van informatievaardigheden is geen rechtlijnig proces. Binnen verschillende contexten moet je terugvallen op andere kennis en/of nieuwe vaardigheden omdat je tegen andere hobbels aan loopt. Naast kennis over het proces gaat het ook over ervaringen, gevoelens, gedachtes en acties die daarop volgen (2,18,19). Tegelijkertijd overschatten veel studenten hun informatievaardigheden(7). Om te zorgen dat studenten hun informatievaardigheden ontwikkelen en kunnen toepassen in nieuwe situaties is het noodzakelijk om expliciet te maken wanneer je eigenlijk bezig bent met het vinden en gebruiken van informatie (2). Tijdens het gebruik van de informatievaardigheden komt ruimte om te reflecteren op het proces. Bijvoorbeeld: Waarom vind ik dit artikel wel en een ander artikel niet? Door te reflecteren op het proces is het mogelijk om te herkennen waar dingen misgaan of juist goed gaan om zo het informatielandschap te doorgronden. Deze kennis en ervaringen kunnen studenten vervolgens makkelijker toepassen op nieuwe situaties (2,11,19). Je kan deze reflectie in je onderwijs toepassen door bijvoorbeeld gebruik te maken van [peerfeedback](#), [peer review](#) en/of studenten samen te laten werken tijdens hun eerste ervaringen met het opdoen van informatievaardigheden.

3. Samenwerken met de Universiteitsbibliotheek

Bespaar tijd: vraag de Universiteitsbibliotheek om hulp!

De Universiteitsbibliotheek biedt diverse [online trainingen](#), [libguides](#) en [diensten](#) aan die je kunnen helpen gemakkelijk informatievaardigheden in je onderwijs en curriculum te blenden en expliciet te maken.

Flip bijvoorbeeld je informatievaardigheden-classroom met de online module [Compass](#), door studenten thuis al kennis op te laten doen over informatievaardigheden en in het contactmoment deze kennis toe te laten passen en erop te laten reflecteren. Compass is de basistraining voor informatievaardigheden. De training bestaat uit vier modules die samen één geheel vormen.

- Zoeken naar en toegang krijgen tot informatie
- Opzetten van je zoekactie
- Evalueren van bronnen
- Bronnen opslaan en gebruiken

De modules kunnen ook onafhankelijk van elkaar ingezet worden om te zorgen dat de juiste informatie op het juiste moment komt.

Naast de basistraining Compass zijn er de Compass+ modules [Historical sources](#) en [Systematically searching for literature](#). In de module Historical sources leren studenten identificeren welke historische bronnen ze nodig hebben voor hun onderzoek en hoe ze die vervolgens kunnen vinden en inzien. De module Systematically searching for literature bereidt studenten voor op het opzetten en uitvoeren van een systematische zoekactie zoals voor een systematic review. Alle Compass en Compass+ modules zijn te gebruiken door studenten op het ULearning-platform met behulp van hun Solis-id. Nadat studenten de Compass module succesvol afgerond hebben ontvangen ze een badge. Hiermee wordt hun leren zichtbaar en kunnen ze aantonen dat ze bepaalde kennis en vaardigheden hebben opgedaan.

Je kunt ook een contactmoment gebruiken om samen met een vakspecialist van de Universiteitsbibliotheek studenten te begeleiden bij het opdoen en verdiepen van informatievaardigheden. Hun kennis en kunde over het zoeken, evalueren en gebruiken van informatie en de laatste ontwikkelingen op het gebied van open science kunnen een eye-opener zijn voor je studenten en hen helpen reflecteren op het proces van het vinden en gebruiken van informatie(2,8,15)). Denk hierbij niet alleen aan wat de Universiteitsbibliotheek biedt op het gebied van het zoeken naar en gebruik van [literatuur](#), maar ook op het gebied van [open science](#), [research data management](#) en [digital humanities](#).

Voorbeelden van leeractiviteiten waarbij je de trainingen, libguides en diensten van de Universiteitsbibliotheek kan integreren in het onderwijs vind je in de teaching and learning collection:

- Samen beter zoeken: the search string shuffle
- Bronnen evalueren met Compass

Zit wat je zoekt hier niet tussen of heb je andere vragen over hoe informatievaardigheden geïntegreerd kunnen worden in jouw onderwijs?

Neem contact op met de Universiteitsbibliotheek en vraag naar de mogelijkheden.

Referenties

1. Bent M, Stubbings R. The SCONUL Seven Pillars of Information Literacy: Core Model For Higher Education [Internet]. SCONUL; 2011 Apr [cited 2022 Oct 8]. Available from: <https://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/coremodel.pdf>
2. Bruce CS. Informed Learning [Internet]. Chicago, IL, UNITED STATES: Association of College & Research Libraries; 2008 [cited 2022 Aug 4]. Available from: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/uunl/detail.action?docID=5888833>

3. van der Meer H, Post M. Taxonomie voor informatievaardigheid: Digitaal leermateriaal gezocht en gevonden. IP Vakblad voor informatieprofessionals. 2020 Aug;4.
4. Association of College & Research Libraries (ACRL). Framework for Information Literacy for Higher Education [Internet]. Chicago, IL, UNITED STATES; 2015 [cited 2022 Aug 8]. Available from: <https://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/issues/infolit/framework.pdf>
5. SHN UKB werkgroep Information Literacy. Metaliteracy [Internet]. SHB werkgroep Information Literacy. [cited 2022 Aug 1]. Available from: <https://www.shb-online.nl/onderwijs/information-literacy/vakinhoud/>
6. Vitea. Vitae Researcher Development Framework (RDF) 2011 [Internet]. 2011 [cited 2022 Aug 1]. 23 p. Available from: www.vitae.ac.uk/rdf
7. Mahmood K. Do People Overestimate Their Information Literacy Skills? A Systematic Review of Empirical Evidence on the Dunning-Kruger Effect. *Commun Inf Lit* [Internet]. 2016 Dec 29;10(2). Available from: <https://pdxscholar.library.pdx.edu/comminfolit/vol10/iss2/3>
8. Inzerilla T. Teaching faculty collaborating with academic librarians: Developing partnerships to embed Information literacy. In: *Media and Information literacy in higher education: educating the educators*. Chandos Publishing; 2016. p. 67–86.
9. Bury S. Faculty attitudes, perceptions and experiences of information literacy: a study across multiple disciplines at York University, Canada. *J Inf Lit*. 2011 Jun;5(1):45–64.
10. Morrison L. Faculty Motivations: An Exploratory Study of Motivational Factors of Faculty to Assist with Students' Research Skills Development. *Partnersh Can J Libr Inf Pract Res* [Internet]. 2007 Dec 3 [cited 2022 Aug 11];2(2). Available from: <https://journal.lib.uoguelph.ca/index.php/perj/article/view/295>
11. Mackey TP, Jacobson TE. Reframing Information Literacy as a Metaliteracy | Mackey | College & Research Libraries. 2017 Apr 25 [cited 2022 Aug 1]; Available from: <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/16132>
12. Barnard A, Nash R, O'Brien Michael. Information Literacy: Developing Lifelong Skills Through Nursing Education. *J Nurs Educ*. 2005 Nov;44(11):505–10.
13. Shorten A, Wallace . C., Crookes PA. Developing information literacy: a key to evidence-based nursing. *Int Nurs Rev*. 2001;48(2):86–92.
14. Todd RJ. Integrated Information Skills Instruction: Does It Make a Difference? *Sch Libr Media Q*. 1995;23(2):133–8.

15. Stellwagen QH, Rowley KL, Otto J. Flip This Class: Maximizing Student Learning in Information Literacy Skills in the Composition Classroom through Instructor and Librarian Collaboration. *J Libr Adm.* 2022 Aug 18;0(0):1-22.
16. Montiel-Overall P. A Theoretical Understanding of Teacher and Librarian Collaboration (TLC). *Sch Libr Worldw.* 2005;24-48.
17. Rivera E. Using the Flipped Classroom Model in Your Library Instruction Course. *Ref Libr.* 2015 Jan 2;56(1):34-41.
18. Kuhlthau CC. Seeking meaning: a process approach to library and information services [Internet]. 2nd ed. Westport, Conn.: Libraries Unlimited; 2004 [cited 2022 Aug 15]. xvii, 247 p. Available from: <http://swbplus.bsz-bw.de/bsz262326078inh.htm>
19. Todd RJ. Information Literacy: Philosophy, Principles, and Practice. *Sch Libr Worldw.* 1995 Jan 1;54-68.